

Nr 38.

Ankom till Riksdagens kansli den 26 april kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning af vissa motioner om ändringar i gällande förordning angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905.

Lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft nedan intagna, inom Andra kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen nr 24 af herr *Hagberg* m. fl., nr 78 af herr *Jonsson* i Hökhult m. fl., nr 97 af herr *Norlén*, nr 106 af herr *Staaß* m. fl., nr 113 af herr *Söderbergh* i Karlshamn m. fl., samt nr 115 af herr *Beckman* m. fl., åsyftande ändringar i gällande förordning angående försäljning af vin och öl.

Herr *Hagberg* m. fl. hafva i sin motion hemställt, att Riksdagen ville besluta, att mom. 2 uti § 9 af kungl. förordningen angående försäljning af vin och öl måtte ur förordningen utgå. Herr Hagbergs
m. fl. motion.

Till stöd för denna hemställan hafva motionärerna åberopat motiveringen i en af dem väckt motion, nr 23, om ändrad lydelse af 16 § i brännvinsförordningen, däri motionärerna anförde:

»Allmänt torde vara känt och erkänt, att den utskänkning af rusdrycker, som merendels äger rum å våra passagerarefartyg, medför en del faror och olägenheter icke blott för befäl, besättning och passagerare å nämnda fartyg utan äfven för befolkningen på och i närheten af de platser, som af dessa »flytande krogar» anlöpas.

Mycket skulle kunna anföras för att bestyrka detta påstående, men vi vilja nöja oss med att citera sammansatta bevillnings- och lagutskottets uttalande härom vid förlidet års riksdag, då frågan i anledning af motion utaf herr J. Byström senast var före. Utskottet yttrade då bland annat: »Det torde vara obestriddigt, att den utskänkingsrätt å passagerarefartyg,

hvarom här är fråga, föranledt missbruk och olägenheter på en mängd orter i landet.» Utskottet fann det äfven »önskvärdt, om sådana bestämmelser i ämnet kunde träffas, att förevarande utskänkingsrätt såväl i möjligaste mån inskränktes som ock omgärdades med ytterligare garantier mot missbruk.» Emellertid stannade utskottet vid att konstatera, det stora svårigheter möta att härutinnan vinna praktiska och effektiva bestämmelser.

Undertecknade hålla före, att svårigheterna härvidlag äro så godt som öfverkomliga. Åtminstone hafva, så vidt vi veta, alla försök på den väg, som utskottet anvisade, visat sig i det närmaste resultatlösa. Enda sättet att komma till god ordning härutinnan synes oss därför vara, att alldeles afskaffa utskänkningen i fråga. Utskottet visade sig icke heller helt och hållet främmande för en sådan tanke, enär det yttrade i slutet af sitt betänkande: »För fartyg, som trafikera allenast kortare sträckor, synas utskänkingsrättigheter af ifrågavarande art kunna i allmänhet undvaras.» Måne man icke kan säga alldeles detsamma om fartyg med längre trader? Olägenheterna äro likartade och »behovet» af rusdrycker, som enligt vår mening är mera inbilladt än verkligt, existerar säkerligen i någon högre grad blott hos ett fåtal af de resande. Skulle dessa till följd däraf, att utskänkingsrättigheter saknas, bli nödgade att någon dag afstå från rusdrycker, så komme detta nog icke att lända dem till någon skada utan tvärtom. Mat och dryck komme ju icke att saknas ombord, därför att rusdryckerna blefve bannlysta. För öfrigt våga vi hoppas, att hvarje rätttänkande person, som aktgifvit på farorna och olägenheterna af rusdrycksutskänkningen å passagerarfartygen, för det allmänna bästas skull gärna skall underkasta sig den lilla försakelse, som ett tillfälligt afstående från »aptitsupen» eller ölet till maten möjligen för honom skulle innebära.

Om det förut ansetts omöjligt att ifrågasätta afskaffandet af utskänkningen å passagerarfartygen, så tro vi, att opinionen nu, efter den sistförflutna sommarens händelser, är väl beredd härför. Genom det »rusdrycksförbud», som då en tid var rådande, fingo en mängd personer ögonen öppna för, att det icke blott går an att undvara rusdrycker, utan att det till och med låter sig göra med stor fördel.

Den af Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling sedermera anordnade förbudsomröstningen har därjämte, efter hvad från landets olika delar förspotts, klargjort, att folkmeningen är mycket väl beredd till och med för ett allmänt rusdrycksförbud. Och säkerligen är ett lagstadgadt sådant icke så långt aflägsset, som man förut trott.

Under sådana förhållanden anse vi, att en reform, sådan som rusdrycksutskänkningens borttagande från våra passagerarfartyg, icke längre

borde anses utförbar. Genomförd komme den helt visst att i hög grad bidra till att göra vårt folk mera nyktert än hvad det nu är.»

Herr *Jonsson* i Hökhult *m. fl.* har i sin motion hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt låta utreda och för Riksdagen framlägga förslag till ett sådant reglerande af rusdryckshandteringen, att, efter lämplig öfvergångstid, all försäljning inom riket af vin eller öl med mer än 3 procents alkohohalt må vara förbjuden till annat än medicinskt, tekniskt eller vetenskapligt ändamål.

Herr *Jonssons*
i Hökhult
motion.

Till stöd för motionen har åberopats motiveringen i motionen nr 75 angående motsvarande förbud mot försäljning af brännvin, hvari samma motionärer anfört följande:

»Frågan om åvägabringandet af ett rusdrycksförbud i vårt land är så behjärtansvärd och trängande, att jag anser det vara min plikt att åter upptaga och föra fram denna viktiga angelägenhet inför Riksdagen. Ingen annan fråga torde för närvarande vara mera allvarlig och starkare kräfva en snar lösning än denna.

Vi ha icke råd att längre hålla på med rusdryckshandteringen i vårt land. Den kostar oss hundratals miljoner kronor årligen utan att lämna någon behållning eller frambringa några nya värden. Vi behöfva använda våra miljoner för produktiva företag, som skapa nya värden och ge full valuta genom att höja välståndet i landet. Det är orättfärdigt att förvandla de produkter, som Gud låtit växa för att människor och djur skola hafva näring därpå, till ett gift, som åstadkommer mycket större skada bland vårt folk än alla andra gifter tillsammans.

Rusdryckerna äro vårt folks farligaste fiender såväl för den enskilde som för familjen och för samhället. Ingen annan fiende har så djupt förnedrat, misshandlat och farit illa med vårt folk på så många sätt, som rusdryckerna gjort. De fördärfva både kropp och själ, och ändå har man tålt och tillåtit denna fiende att härja i vårt land bland vårt folk i århundraden. Genom att taga bort rusdryckerna skola vi utrota denna för människosläktet så skadliga brännande orm, som på ett förfärligt sätt sprider sitt gift bland vårt folk.

Det är efter min mening alldeles nödvändigt, att statsmakterna vidtaga betryggande åtgärder för samhällets befrielse från de alkoholhaltiga dryckernas gift, hvars verkningar sträcka sig jämväl in på efterkommande släkten. Då intet annat gift i vårt land skördat så många offer som rusdryckerna, kan alkoholen med skäl göra anspråk på att kallas gifternas konung.

Bort därför med rusdryckerna som njutningsmedel! Dessa dryckers natur är sådan, att de verka begär efter mer och mer: det ena glaset rusdrycker föder begär efter det andra. Vårt folk kan mycket väl undvara detta njutningsmedel; vi ha icke något behof af alkohol som dryck. Om bruket och vanan att använda rusdrycker icke funnes, skulle ingen känna saknad efter dem.

Bruket och vanan att använda berusande drycker äro alltså icke naturliga utan ha framkallats på onaturligt sätt. Ingen har kunnat visa, att bruket af rusdrycker som njutningsmedel har något egentligt värde eller är till någon nytta för människan. Men däremot få vi nästan dagligen se och erfara många stora skadegörelser och förluster, som rusdryckerna åstadkomma såväl beträffande de enskildas välstånd, hälsa och sedlighet som i fråga om landets ekonomi. Det behöfves inga andra bevis för nödvändigheten af rusdryckernas afskaffande än hvad vi själfva kunna se, om vi annars vilja se, hur det verkligen förhåller sig. Vetenskapsmännen, som studerat alkoholfrågan, säga oss dock därjämte, att en stor del samhällsjukdomar också ha sin rot och orsak i rusdrycksbruk, och att de anse allt arbete för dessas botande nära nog förgäfvets, så länge rusdrycker finnas att tillgå. Helt visst ha dessa drycker gjort mycket större skada än både krig och farsoter tillsamman. Vi göra stora uppoffringar och ansträngningar för att skydda oss för krig och sjukdomar, då böra vi väl också göra hvad vi kunna för att skydda oss för rusdryckernas elände, så mycket mer som det icke kräfvets något annat, än att vi endast afstå från rusdryckshandteringen. Ett sådant steg skall blifva till den allra största välsignelse för såväl den enskilde som för familjen och samhället.

Tack vare regeringens välbetänkta och förståndiga åtgärd att, då storstrejken utbröt, förbjuda vederbörande att tillhandahålla rusgifvande drycker, ha vi redan under mer än en månads tid fått pröfva på och hunnit få en liten försmak af det väntade permanenta rusdrycksförbudets många stora fördelar och välsignelser.

Det nämnda tillfälliga rusdrycksförbudet förde med sig många förmåner på många områden såväl för den enskilde som för familjen och samhället enligt de erfarenheter, som gjordes i vårt land under den tid rusdrycksförbudet varade, och att största delen af vårt folk med glädje och tacksamhet för detta rusdrycksförbud hyser den lifliga önskan och det hoppet till statsmakterna, att vi snart måtte få ett varaktigt rusdrycksförbud, under hvilket vi beständigt måtte få njuta samma goda förmåner. Äfven de äro många, som visserligen äro begifna på rusdrycker, men som dock intet hellre önska, än att dessa drycker blefve afskaffade, enär de sakna kraft att motstå frestelsen att använda sådana drycker så länge

de finnas att tillgå. Då den största delen af vårt folk nu vill blifva kvitt rusdryckshandteringen, vågar jag hoppas, att statsmakterna äfven skola inse behovet och fördelen af att rusdryckerna blifva undanröjda och med tillfredsställelse öfver att folket kommit till sådan insikt gå dess önskan till mötes genom att förbjuda såväl tillverkning som importering och försäljning af alla rusgifvande drycker.

Vi ha nu också genom rusdrycksförbudet under storstrejken fått bekräftelse på att ett rusdrycksförbud är möjligt att genomföra i vårt land, och att vårt folk mycket väl kan undvara rusgifvande drycker. Vi ha tillika så mycket större anledning att påskynda rusdrycksförbudets införande, som alla fördelarna af ett sådant förbud icke träda fram på en gång, utan tid kräfvades bland annat för att alla de skador, som rusdryckerna hittills åstadkommit, skola hinna blifva af naturen botade.

Det skall blifva en härlig tid, då människosläktet blifvit återställt ifrån alla de skador af olika slag, som rusdryckerna åstadkommit under den långa tid rusdrycksseden härskat öfver vårt folk, och då hälsa, krafter, lefnadsmod och arbetslust återkommit till människorna.

Visserligen försvinner icke allt ondt ur världen med att rusdryckerna komma bort. Det fanns nog åtskilligt ondt i världen, innan rusdryckerna kommit, och mycket ondt stannar nog kvar äfven sedan de afskaffats. Men allt ondt, som rusdryckerna åstadkommit och fört med sig, det kommer dock att försvinna, när rusdryckerna komma bort.

Likasom det nu är ådagalagdt, att vårt folk mycket väl kan undvara rusdryckerna, lika säkert är det också, att staten och de allmänna kassor, som ha inkomst från rusdryckshandteringen, kunna undvara denna inkomst. De kunna nog få medel till att fylla sina behof med från annat håll än genom rusdrycker.

Om vårt folk på grund af rusdrycksförbud sparar 115 à 120 miljoner kronor årligen, kan det utan tvifvel lättare betala en cirka 45 miljoner kronor högre skatt till staten och kommunerna än vi nu göra. Vi göra ju därvid i alla fall till att börja med en vinst på 70 à 75 miljoner kronor hvarje år, och när vi sedermera småningom till följd af rusdrycksförbudet komma att få betydligt minskade utgifter för fattigvård, sjukvård, hospitalsvård, fångvård och polisväsande m. m. m., blir vinsten ännu mycket större.

När alla utgifter, som förorsakas af rusdrycker, hunnit försvinna, komma vi antagligen i det närmaste att få lika mycket mindre utgifter för det allmänna, som vi nu ha inkomster från rusdryckshandteringen, och vi komma sannolikt ej att sakna dessa inkomster.

För att samhället i de allmänna kassorna skall få in omkring 45

miljoner kronor hvarje år af rusdryckshandteringen måste vårt folk förbruka rusdrycker för minst 115 à 120 miljoner kronor årligen. Kan det vara välbetänkt att låta ett sådant tillstånd fortfara och låta så stora summor offras på rusdrycker, hvilka blott skada och fördärfva människosläktet?

Men för att få in dessa 45 miljoner kronor måste vi offra äfven det som är dyrbarare och värdefullare än penningar. Vi få offra friden, kärleken och välmågan i många tusende hem. Vi få offra hälsans dyrbara gåfva för tusentals personer, en gåfva, som sedan ej kan återköpas för penningar. Vi få offra många af vårt lands förhoppningsfulla söner, många till kropp och själ rikt utrustade, men som genom bruket af rusdrycker ruineras och taga obotlig skada. Vi få offra många dyrbara människolif hvarje år; många tusende dö en förtidig död dels direkt och dels indirekt genom bruket af rusdrycker. Mycket mera, som jag icke kan eller behöfver nämna, få vi offra för att få in dessa penningar, som rusdryckshandteringen inbringar till det allmänna.

Kan det vara värdt göra dessa dyrbara offer för sådant ändamål? Nej och åter nej! Människorna ha ett allt för högt värde. Den skada de lida genom rusdryckerna kan ej uppvägas med penningar.

Staten anser sig äga all den rätt i förhållande till sina medlemmar, som statsändamålet fordrar, äfven om detta ändamål påkallar offer af människolif för statens värnande mot fiender. Skulle då icke staten äga också den rätt öfver sina medlemmar, som fordras för utfärdandet af ett förbud mot rusdryckshandteringen i vårt land, då ett sådant förbud påkallas för att värna samhället mot inre fienden, mot rusdryckerna, som beröfvat oss många gånger flera människolif än någonsin våra yttre fiender.

Samhällets medlemmar böra hafva så mycken frihet de kunna bruka. Men det har visat sig under den långa tid rusdryckerna varit i bruk bland vår folk, att de ej kunna rätt bruka friheten med afseende på rusdryckerna. Därför är det statens plikt och skyldighet att inskränka friheten på detta område. Vi böra ordna vår rusdryckslagstiftning så, att vi få ett verkligt förbud för tillverkning, importering och försäljning af alla rusgifvande drycker med högre alkoholhalt än tre procent utom för medicinska, tekniska och vetenskapliga behof.

Människorna ha ett alltför stort värde för att utsättas för den stora frestelse, som tillhandahållande af rusdrycker medför. Så länge rusdrycker finnas att tillgå, åstadkommer vanans makt och århundradens bruk, att en stor del af vårt folk ej kan motstå begäret att använda dem. Människorna utgöra den dyrbaraste och värdefullaste egendom vårt land har, och staten bör vara rädd om denna egendom och undanröja allt, som

kan vålla den skada. Det är af större betydelse och värde för staten att hafva friska, sunda, starka och kraftiga medborgare än att ha tillgång till de miljoner, som staten och de allmänna kassorna årligen få in från rusdryckshandteringen.

I öfrigt åberopar jag för min framställning den motivering, som innehölls i en år 1908 af mig i Andra kammaren framburen motion nr 27 i samma syfte.

Jag inser mycket väl, att man bör gå försiktigt till väga vid införande af rusdrycksförbud, och detta äfven af den anledning, att icke en större rubbning plötsligt må åstadkommas i vår budget. För att så småningom kunna fylla den brist i statsinkomsterna, som uppstår genom rusdryckernas borttagande, har jag tänkt mig en öfvergångstid af exempelvis 20 år.

Jag är fullt öfvertygad om att t. ex. med en under 20 år successivt minskad alkoholhalt i rusdryckerna eller en på annat sätt ordnad indragning af desamma vårt folk så småningom skulle vänja sig att undvara dessa drycker.

Med ett rusdrycksförbud, som tilläte tillverkning och försäljning af drycker med en alkoholhalt af endast intill tre procent, vore mycket vunnet, och med nutidens högt utvecklade bryggarkonst kunde med så låg alkoholhalt en i alla afseenden välsmakande dryck åstadkommas.

Ordnandet af denna tjugoåriga öfvergångstid kan naturligtvis ske först efter en allsidig utredning. Denna utredning borde då särskildt omfatta, på hvad sätt inskränkning i tillverkningen och försäljningen lämpligast borde äga rum, huru den härigenom möjligen uppkomna bristen i statskassan skulle täckas, och öfverhufvud taget belysa allt, som sammanhänger med föreliggande fråga.

Ehuru min afsikt sålunda är att väcka förslag om införande af ett fullständigt tillverknings-, försäljnings-, och importförbud af rusdrycker, måste jag dock af formella skäl begränsa denna motion till förbud mot försäljning af brännvin.»

Herr *Norlén* har i sin motion hemställt,

Herr *Norléns*
motion.

att Riksdagen ville för sin del besluta följande tillägg till kungl. förordningen angående försäljning af vin och öl den 9 juni 1905 § 3 mom. 2:

Ej heller får vin och öl inneslutet i konfityrer hållas till sala.

Till stöd för denna hemställan har motionären i sin motion nr 96, afseende införande i brännvinsförsäljningsförordningen af motsvarande bestämmelse, anfört följande:

»Från skilda håll i landet ha i pressen och annorledes från föräldrar och lärare klagomål anförts öfver att i konditorier och handelsbutiker tillhandahållas sockerbagerivaror, hvilka innehålla sprithaltiga vätskor i sådan mängd och af så stor alkoholhalt att barn vid förtärande äfven af en mindre kvantitet sådana s. k. 'praliner' kunna bli berusade. Tusentals barn äro ju födda med ärftligt alkoholbegär. Ett upprepadt förtärande af dylika alkoholhaltiga konfityrer väcker helt naturligt inom kort hos ett sådant barn alkoholbegäret till lif, hvarjämte det hos andra kan rent af skapa sådana.

Vid undersökning af handelskemisten d:r Carl Setterberg i Stockholm har befunnits, att sådana 'praliner', hvaraf 36 stycken undersökts, innehållit hvardera 2 gram alkoholhaltig vätska med en alkoholstyrka från 8,0 till 13,4 volymprocent. Alkoholhalten kan emellertid stundom uppgå till 45 % och däröfver.

Enligt prejudikat i högsta domstolen (29 november 1907) kan med nu gällande lag försäljning af sådana 'praliner' icke förhindras. Stadsfiskalen i Kristianstad hade nämligen 21 maj 1906 anställt åtal mot M. O. i Kristianstad för det hon försålt chokladpraliner, hvilka, märkta med ordet 'konjak' på omslaget, innehöllo en vätska, som vid analys å Kristianstads kemiska station befunnits ha en alkoholhalt af 48,37 volymprocent. Svaranden, som erkände hvad som lades henne till last och vitsordade analysen, meddelade, att dylika »praliner» allmänt tillhandahållas såväl i speceributiker som konditorier, men bestred att hon genom dess försäljande bedrifvit olaga utskänkning. Sedan stadsfiskalen meddelat, att det vid hans undersökningar framkommit, att minderåriga berusats genom förtärande af sådana 'praliner', förklarade rådhusrätten i utslag af 11 juni 1906:

'Ehuru väl ifrågavarande af svaranden till salu hållna chokladpraliner, enligt hvad ostridigt är, innehållit en vätska af 48,37 volymprocent alkohol, likväl och som denna vätska i förhållande till den försålda varans beståndsdelar i öfrigt varit af så ringa myckenhet att ett tillhandahållande af dryck icke kan anses hafva varit för handen, finner rådhusrätten åtalet ej kunna bifallas.'

Åklagaren fullföljde sin talan i hofrätten, som fastställde det slut, rådhusrättens utslag innehölle.

Efter förordnande af justitiekanslärämbetet fullföljde åklagaren sin talan i högsta domstolen, som icke fann skäl göra ändring i hofrättens utslag.

Ifrågavarande praliner och andra alkoholhaltiga konfityrer ha först under senare åren tillverkats i Sverige, sedan utländska fabrikanter i branschen här börjat tillhandahålla sådana. Den svenska konfektfabrik,

som i mera nämnvärd grad tillverkar dem, har på förfrågan förklarat, att man måst upptaga denna tillverkning för att kunna möta den utländska konkurrensen, men att, om varans försäljning förbjödes, därmed ingen skada orsakades den svenska konfektfabrikationen.

Då det väl torde vara oomstridt att allt, som *kan* genom lagstiftningen göras också *bör* göras för att skydda det uppväxande släktet för alkoholfaran, och då med nuvarande lagstiftning, såsom visats, försäljningen af alkoholfyllda konfityrer ej kan förhindras, återstår intet annat än att i lagen införa ett bestämdt förbud för saluhållande af sådana konfityrer.»

Herr *Staaff* m. fl. hafva i motionen nr 106 hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för Riksdagen af förslag till bestämmelser i syfte att afgörandet inom kommun af väckt fråga om tillstånd till försäljning af vin eller öl måtte äga rum medelst allmän och lika rösträtt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af oss angifna grunder.

Herr Staaffs
m. fl. motion.

Till stöd för sin hemställan hafva motionärerna anfört följande:

»I denna dag afgifven motion ha vi hemställt, att tillstånd till detaljhandel med brännvin skall göras beroende af allmän omröstning inom vederbörande kommun.

De skäl, som i den nämnda motionen anförts till stöd för vårt yrkande, gälla äfven i afseende på försäljning af vin och öl.

De allmänna grunderna för omröstningen synas oss böra vara i hufvudsak följande:

När i stads- eller i landtkommun fråga uppstått, att tillstånd till försäljning af vin eller öl må meddelas, åligger det Konungens befallningshafvande, därest inom viss tid skriftlig ansökan inkommer, undertecknad af välfrejdade, till myndig ålder komna män och kvinnor, som äro medlemmar af kommunen och svenska medborgare, till ett antal, motsvarande minst en tjugondel af kommunens mantalsskrifna folkmängd, att förordna om anställande i kommunen af omröstning rörande den sålunda väckta frågan.

I denna omröstning, som sker med slutna sedlar och som gäller endast förbud eller icke förbud mot ifrågavarande tillstånd till försäljning, äger enhvar välfrejdad myndig man eller kvinna, som är medlem af kommunen, att deltaga.

Om $\frac{2}{3}$ af de i omröstningen deltagande rösta för förbud, träder detta i kraft på tid, som i författningen bör enligt vissa grunder bestämmas. För införande af sådan försäljning, där den icke förut funnits, skall likaledes erfordras $\frac{2}{3}$ majoritet.

Frågan kan åter väckas först efter tre år. Besvär må endast anföras, om beslutet förmenas icke ha tillkommit i laga ordning. Om det af denna anledning undanröjes, skall Konungens befallningshafvande förordna om anställande af ny omröstning.»

Herr Söderberg's motion.

Herr *Söderbergh* i Karlshamn m. fl. har i motionen nr 113 hemställt, att Riksdagen ville för sin del besluta, att mom. 3 i 9 § samt 10 § i gällande förordning angående försäljning af vin och öl må utgå, likasom i förordningen förekommande hänvisning till nämnda lagrum.

Till stöd härför hafva motionärerna anført:

»Uti en af undertecknade vid sistlidet års riksdag väckt motion, nr 126, yrkade vi, att Riksdagen ville för sin del besluta, att mom. 3 i 9 § samt 10 § i kungl. förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af vin och öl måtte utgå, likasom i förordningen förekommande hänvisning till nämnda lagrum.

Rörande motiven till berörda yrkande hänvisa vi till nämnda motion.

Sammansatta bevillnings- och lagutskottet, till hvars förberedande behandling motionen öfverlämnats, hemställde, att densamma icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, hvaremot utskottets samtliga ledamöter från Andra kammaren i en af dem afgifven reservation biträdde vårt yrkande om borttagande af ofvannämnda 10 § samt föreslogo viss ändring i 9 § 3 mom., på sätt utskottets betänkande i ärendet närmare utvisar.

Andra kammaren anslöt sig utan votering till reservationen, hvaremot Första kammaren, likaledes utan votering, biföll utskottets afstyrkande hemställan.

På de af oss förut anförda skäl och då vi icke kunna frångå den meningen, att den åt Konungens befallningshafvande, i enlighet med ifrågavarande lagbestämmelser, tillerkända befogenhet att utdela tillfälliga ölförsäljningsrättigheter är särdeles olämplig och i öfrigt icke af något verkligt behof påkallad, samt de emot borttagandet af dessa bestämmelser gjorda invändningar, enligt vår åsikt, icke kunna anses öfvertygande, tillåta vi oss vördsamt hemställa, — — —»

Herr Beckmans m. fl. motion.

Slutligen har herr *Beckman* m. fl. i motionen nr 115 hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för Riksdagen af förslag till bestämmelser i syfte att afgörandet inom kommun af väckt fråga om tillstånd till försäljning af vin eller öl måtte äga rum medelst allmän och lika rösträtt i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af oss angifna grunder.

Till stöd för denna hemställan hafva motionärerna anført:

»I en denna dag afgifven motion ha vi hemställt om vissa ändringar i gällande brännvinsförordning i syfte att tillstånd till detaljhandel med brännvin skall göras beroende af allmän omröstning inom vederbörande kommun.

Att det ur nykterhetens synpunkt är lika befogadt, att kommunens medlemmar erhålla en utsträckt själfbestämningsrätt i fråga om försäljning af vin och öl, synes oss ligga i öppen dag. Atminstone för landsbygden är ölet numera fullt ut lika mycket som brännvinet en källa till dryckenskap, förfall och oordningar.

De skäl, som anförts i den nyssnämnda motionen till stöd för vårt yrkande rörande tillstånd till handel med brännvin, gälla därför också i afseende på vin och öl.

Här angifvas de hufvudsakliga bestämmelser, som vi anse böra gälla för folkomröstning rörande tillstånd till försäljning af vin och öl.

När i stads- eller landtkommun fråga uppstått, att tillstånd till försäljning af vin eller öl må meddelas, åligger det Konungens befallningshafvande, därest inom viss tid skriftlig ansökan inkommer, undertecknad af välfrejdade, till myndig ålder komna män och kvinnor, som äro medlemmar af kommunen och svenska medborgare, till ett antal, motsvarande minst en tjugonedel af kommunens mantalsskrifna folkmängd, att förordna om anställande i kommunen af omröstning rörande den sålunda väckta frågan.

I denna omröstning, som sker med slutna sedlar och som gäller endast förbud eller icke förbud mot ifrågavarande tillstånd till försäljning, äger enhvar välfrejdad man eller kvinna, som är medlem af kommunen, att deltaga.

Om $\frac{2}{3}$ af de i omröstningen deltagande rösta för förbud, träder detta i kraft på tid, som i författningen bör enligt vissa grunder bestämmas. För införande af sådan försäljning, där den icke förut funnits, skall likaledes erfordras $\frac{2}{3}$ majoritet.

Frågan kan åter väckas först efter tre år. Besvär må endast anföras, om beslutet förmenas icke ha tillkommit i laga ordning. Om det af denna anledning undanröjes, skall Konungens befallningshafvande förordna om anställande af ny omröstning.»

Såsom framgår af hvad ofvan anförts, hafva liknande yrkanden, som med afseende å försäljningen af vin och öl gjorts i de nu ifrågavarande, till lagutskottet hänvisade motionerna, i särskilda af samma motionärer väckta motioner framställts beträffande försäljningen af brännvin.

Utskottets
yttrande.

Af sist afsedda motioner har den af herr Norlén väckta, rörande brännvin, inneslutet i konfityrer, blifvit af båda kamrarna afslagen, hvaremot beträffande de öfriga kamrarna stannat i olika beslut, till följd hvaraf de i dem framställda yrkanden för denna Riksdag förfallit.

Vid sådant förhållande och då med afseende å försäljningen af nu ifrågavarande drycker strängare bestämmelser icke synas böra meddelas än beträffande de mer alkoholhaltiga, hvarom sålunda beslut af Riksdagen redan fattats, får utskottet hemställa,

1:o) att herr Hagbergs m. fl. motion nr 24 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda,

2:o) att herr Jonssons i Hökhult m. fl. motion nr 78 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda,

3:o) att herr Norléns motion nr 97 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda,

4:o) att herr Staaffs m. fl. motion nr 106 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda,

5:o) att herr Söderberghs i Karlshamn m. fl. motion nr 113 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, samt

6:o) att herr Beckmans m. fl. motion nr 115 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 april 1910.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Herrar *Ridderbjelke* och *Ersson* hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.